

Self-Assessment of Modes Questionnaire – Version II

Dansk version (D-SAMQ)

Udviklet af: Reneé Taylor, Ph.D., Carole Ivey, Ph.D., OTR/L, Jayne Shepherd, M.S, OTR/L, Dianne Simons, Ph.D., OTR/L, Jessica Brown, Matt Huddle, Nikki Kardouni, Meagan Kirby, Cody LaRue, og Rachel Steele.

Oversat af: Marc Sampedro Pilegaard, Ph.D., Thivya Sithamparanathan, Cand ergo, Kristina Tomra Nielsen, Ph.D., Reneé Taylor, Ph.D., og Eva Ejlersen Wæhrens, Ph.D.*

Denne undersøgelse er udformet til at give dig mulighed for at identificere, om du har en fremherskende måde at handle på i forskellige interpersonelle situationer, i et terapeutisk forløb. **Besvar** spørgsmålene, som om du befandt dig i de beskrevne situationer i virkeligheden. Alle svar repræsenterer mulige terapeutiske handlinger, og der **findes ikke forkerte svar. Tænk ikke for meget over besvarelsene. Angiv det svar, som falder dig mest naturligt.**

Det er vigtigt, at du kun angiver **ET SVAR** for hvert spørgsmål. Det er muligt, at dit faktiske svar kan være afhængigt af information, som mangler i den beskrevne case. Det kan også være, at du rent impulsivt gerne vil vælge flere af svarmulighederne. Formålet med spørgeskemaet er ikke at opnå korrekte besvarelser, men at identificere de svar, som **du har det bedst med**. Når du svarer, skal du vælge det svar, der er centralt for din terapeutiske stil. Det vil sige det letteste, mest naturlige, eller det som du har det bedst med at gøre i den givne situation.

1. Daniel, en klient med kronisk psykisk sygdom, er netop begyndt i et beskyttet beskæftigelsesforløb. Han fortæller dig, at stress som følge af arbejdet har bevirket, at han hører stemmer (hallucinerer) igen. Daniel er bekymret for, at hans mentor på arbejdet vil opdage, at der er noget galt, og han derfor kan miste sit arbejde. Han har fulgt sin psykiaters anbefaling om at øge mængden af medicin, men symptomerne er endnu ikke aftaget. Tidligere har han været i stand til at arbejde, og symptomerne har været under kontrol, når medicinen nåede sin fulde effekt. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a) ____ Minde Daniel om, at han for nyligt har haft lignende forværring af sine symptomer, men at de kun var kortvarige, og at han var i stand til at komme godt igennem denne periode.
- b) ____ Spørge Daniel, hvad han tror, at han skal gøre for at beholde sit job, og om han kan identificere et mål, som kan understøtte hans fastholdelse af arbejdet.
- c) ____ Spørge Daniel, om han tror på, at medicinen vil holde stemmerne under kontrol, og om han kan komme i tanke om andre grunde til, hvorfor han ikke vil kunne fastholde sit arbejde. Stille ham andre spørgsmål, der vil hjælpe ham til at tænke mere rationelt over hans arbejdssituation.
- d) ____ Fremhæve for Daniel, at han er berettiget til tilpasninger på arbejdspladsen og minde ham om, at han om nødvendigt kan forhandle med sin fastholdelseskonsulent fra jobcentret om, hvad han har brug for.
- e) ____ Anerkende, at det er svært at opleve en forværring i symptomer, når han netop er begyndt på et nyt arbejde, og bede ham fortælle dig mere om hans oplevelse.
- f) ____ Minde Daniel om, at psykiateren sagde, at det kan tage noget tid, før medicinen opnår sin fulde effekt, og gennemgå strategier, som han kan anvende til at håndtere hallucinationerne, når han arbejder.

2. Anders, en atletisk klient med en rygmarvsskade, har ikke råd til en specialiseret kørestol, som han virkelig gerne vil købe. Kørestolen ville muliggøre deltagelse på et basketballhold, som han gerne vil være en del af. Kommunen var dog ikke villig til at dække omkostningerne for denne type specialiseret udstyr. Anders fortæller dig, at han på det seneste har følt, at oddsene har været meget imod ham gennem livet. Han fortæller dig, at han føler sig magtesløs, og er blevet i tvivl, om han vil deltage på holdet. Du ved, at Anders' deltagelse på holdet vil have en meget positiv indflydelse på at opnå hans rehabiliteringsmål. Du ved også, at ikke alle deltagere på holdet har en specialiseret kørestol, og de stadig er i stand til at deltage. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Anbefale at Anders taler med andre holdmedlemmer, som har dette udstyr om, hvordan de fik deres specialiserede kørestol.
- b. ____ Fortælle Anders, at livet ser ud til at behandle ham uretfærdigt. Fortælle ham, at enhver der stod i en sådan situation ville være ked af det.
- c. ____ Bede Anders om at sætte sig et mål, og identificere de handlinger, som han tænker, er nødvendige for at kunne deltage på holdet og få kørestolen.
- d. ____ Minde Anders om, at ikke alle medlemmer på holdet har kørestolen og at han måske skal prøve at deltage på holdet, inden han skaffer sig en specialiseret kørestol.
- e. ____ Spørge Anders, om anskaffelsen af kørestolen er en forudsætning for hans deltagelse på holdet eller om han vil være villig til, at overveje andre muligheder, indtil han kan få stolen. Stil andre spørgsmål der får ham til at tænke på alternative løsninger.
- f. ____ Fremhæve for Anders, at han har udvist vedholdenhed og selvdisciplin igennem hele terapiforløbet. Fortæl ham, at du er sikker på, at han har evnen til at håndtere disse barrierer.

3. Vera, en ældre klient, der for nyligt er henvist til rehabilitering, er tydeligvis frustreret over de udfordringer hun oplever ved forflytning til toilet. Efter to forsøg fortæller hun dig, at hun ved, at hun ikke kan klare det og kommer til at ende på et plejehjem. Hun er bekymret for, at hun ikke kan vende tilbage til sit eget hjem, hvor hun har boet i 30 år. De fleste personer med hendes funktionsniveau vil på et tidspunkt være i stand til at opnå selvstændighed og udføre forflytningen. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Spørge Vera, om hun har nogle ideer til, hvordan hun kan lære at komme på toilettet og undgå at komme på et plejehjem.
- b. ____ Fortælle Vera, at det kræver øvelse at lære en forflytning og gennemgå de principper, som du indtil nu har lært hende.
- c. ____ Fortælle Vera, at hendes frustration er almindelig og at de fleste klienter på afdelingen føler på samme vis, når de i begyndelsen skal lære at forflytte sig selv. Lave en aftale med Ingrid længere nede ad gangen, som har haft lignende udfordringer med at kunne forflytte sig, men som til sidst lærte det.
- d. ____ Fortælle Vera, at forflytningen er svær første gang, at man udfører den og spørge hende, om hun har brug for at tale mere om sin frustration.
- e. ____ Fortælle Vera, at hun med tiden nok skal lære at udføre forflytningen, og du har bemærket hendes styrke og udholdenhed ved andre opgaver.
- f. ____ Spørge Vera, hvorfor hun tror, at hun ender på et plejehjem, hvis hun ikke formår at udføre forflytningen. Stille hende andre spørgsmål, der får hende til at tænke over situationen mere rationelt.

4. Mette, en 15-årig elev med cerebral parese, fortæller dig, at hun er ked af noget, som hun overhørte i skolen i dag, hvor en elev omtaler hendes funktionsevnededsættelse overfor en anden elev. Hun fortæller dig, at hun hader at have en funktionsevnededsættelse, er træt af at være anderledes og, at hun ikke vil gå i skole. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Spørge Mette, hvorfor hun mener, at fravær fra skolen er en god løsning på at overhøre en negativ kommentar. Bede hende reflektere over, hvad hun henholdsvis vil tabe og vinde ved at blive væk fra skole.
- b. ____ Spørge Mette om, hvad der tidligere har hjulpet hende, når hun skulle håndtere lignende kommentarer og spørge hende, hvad hun bør gøre.
- c. ____ Informere Mette om Landsforeningen for cerebral parese, hvor hun har mulighed for at tale med ligesindede.
- d. ____ Fortælle Mette, at du ved, at der er mange af de andre elever, som respekterer og accepterer hende for den, hun er. Minde hende om noget positivt, som en af eleverne fra klassen har fortalt om hende, da hun modtog ros for et projekt tidligere på året.
- e. ____ Fortæl Mette, at hun ikke skal lade sig gå på af, hvad andre siger om hende og, at det ikke skal forhindre hende i at få gode karakterer og forfølge sine mål.
- f. ____ Fortælle Mette, at hendes reaktion er forståelig og, at det må have været sårende at overhøre kommentaren. Spørg om hun har brug for at tale mere om det.

5. Robert er en 46-årig klient, der er i bedring efter håndleds- og knæskader efter en bilulykke. Ved indlæggelsen var han meget åben om, at han modtog behandling for symptomer på depression og angst hos en psykolog. Hans symptomer opstod efter, at et længerevarende forhold var ophørt. Under en ledbevægelighedsøvelse fortæller Robert dig, at han føler sig meget isoleret og tvivler på, at nogen vil have lyst til at date ham nogensinde. Han fortæller, at han er begyndt at føle sig nedtrykt og deprimeret over det. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Fremhæve Roberts styrker (fx at han har et godt arbejde, i øvrigt er rask osv.), og minde ham om, at kun få mennesker er fuldstændigt sunde og raske.
- b. ____ Forklare Robert, at depression kan influere på, hvordan han tænker om sig selv.
- c. ____ Spørge Robert ind til, hvordan han fik opfattelsen af, at ingen vil date ham på grund af hans skader. Stille ham andre spørgsmål, der får ham til at tænke mere rationelt om datingsituationen.
- d. ____ Fortælle ham, at mange af dine klienter har disse følelser i denne fase af behandlingen. Fortælle ham om en igangværende rehabiliteringsgruppe på din arbejdsplads og anbefale, at han taler med andre om deres erfaringer med rehabilitering.
- e. ____ Opsummere, at Robert ser ud til at føle sig nedtrykt og, at han har nogle reelle bekymringer om at date. Spørge ham, om han har brug for at tale mere om disse bekymringer.
- f. ____ Spørge Robert om, hvilke handlinger han har behov for at foretage for at undgå forværring af depressionen og føle sig rask nok til at kunne date igen.

6. Denise, en 60-årig klient, har svært udtalt træthed grundet multipel sklerose. Hun valgte at være hjemmegående mor og udførte indimellem frivilligt arbejde fremfor at være lønmodtager. Førhen oplevede hun rollerne som berigende og betydningsfulde. På det seneste er hendes sygdom blevet forværret, og du har arbejdet med energibesparende strategier og tilpasning af kropspositionering i aktiviteter, sammen med hende. Imens du tilpasser en el-kørestol til hende, fortæller hun, at hun er misundelig på andre menneskers helbred og føler, at hun ikke længere er i stand til at foretage sig noget meningsfuldt i hendes liv. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Diskutere de muligheder Denise har for at finde eller genfinde aktiviteter, der betyder noget for hende, indenfor hendes nye energitærskel. Stille hende andre spørgsmål, som får hende til at analysere situationen mere rationelt.
- b. ____ Forklare Denise, at de energibesparende strategier og tilpasningen af el-kørestolen har til hensigt at hjælpe hende og, at det er nødvendigt, at hun træner brugen af disse nye tilgange, så hun kan udføre de aktiviteter, der betyder noget for hende.
- c. ____ Give udtryk for, at du både kan se og mærke Denises følelser af tab, og stille spørgsmål, der gør det muligt for dig at forstå hendes følelser yderligere.
- d. ____ Spørge Denise, om hun vil arbejde med at sætte mål, som betyder noget for hende, og som samtidig tager hendes energiniveau i betragtning.
- e. ____ Minde Denise om, at hun har været værdifuld for andre tidligere i sit liv, og at du tror på, at hun er i stand til at finde aktiviteter, der betyder noget for hende, indenfor hendes energiniveau.
- f. ____ Fortælle Denise om et lokalt netværk af kvinder, der har multipel sklerose, som hun kan dele sine bekymringer med og få råd eller støtte fra.

7. I skoleregi har du arbejdet med 9-årige Sara, som har lette kognitive og finmotoriske udviklingsforstyrrelser, og symptomer på problemer med sensorisk bearbejdning. Generelt er Sara et selvsikkert barn, som for det meste har succes med de opgaver, der er svarer til hendes alder og udviklingstrin. I de seneste uger har Sara virket usædvanlig frustreret over den touch-screen teknologi, som du anvender til at forbedre hendes evne til at skrive i hånden og på tastatur. Hun rynker panden, når hun forsøger at arbejde med skærmen og kommer med kommentarer som 'Jeg kan ikke finde ud af det' og 'Jeg lærer det aldrig'. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Spørge Sara, hvorfor hun tror, at hun ikke kan bruge touchskærmen. Spørge hende, hvad hun gjorde, da hun lærte at arbejde på computer. Få hende til at reflektere over, hvordan de to opgaver adskiller sig fra hinanden.
- b. ____ Gennemgå med Sara, hvordan hun skal bruge touchskærmen og giv nogle supplerende råd til, hvordan hun kan få det til at fungere bedre for sig selv.
- c. ____ Minde Sara om noget, som hun klarede godt i ergoterapien, før I begyndte at arbejde med touchskærmen og fortælle hende, at med træning er du overbevist om, at hun kan lære det.
- d. ____ Fortælle Sara, at du kan se, at hun har svært ved at bruge touchskærmen. Fortælle hende om engang, hvor du skulle lære noget nyt og oplevede lignende frustration.

- e. ____ Fortælle Sara, at de fleste på hendes alder i begyndelsen har svært ved at anvende touchskærmen. Tilbyde hende, at du kan lave en aftale med et andet barn fra skolen, som har haft lignende problemer, men som var i stand til at lære at bruge touchskærmen.
- f. ____ Spørge Sara, om hun hellere vil prøve at arbejde med at skrive i hånden og på tastatur med en anden tilgang, og bede hende om at komme med ideer til, hvordan det kan gribes an.

8. Du har et forløb med en 21-årig patient ved navn Henrik om kronisk smertehåndtering efter en gammel skade, som har forårsaget en betydelig og varig nerveskade. Henrik har hjulpet til på familiens gård, siden han var ung. Aktuelt oplever han en længerevarende forværring i smerterne, og de smertehåndteringsstrategier, han plejer at bruge, fungerer ikke. Du har afprøvet en ny behandlingsmetode, men det har heller ikke virket. Du kan se, at han bliver mere og mere ked af situationen. Høsten er om to uger, og hvis han ikke kan hjælpe til, vil hans familie få et betydeligt økonomisk tab. Henrik er bekymret for, om han vil være i stand til at køre traktoren i mange timer. Han kan ikke tage så meget smertestillende medicin på grund af mavesår og den søvndyssende effekt medicinen har. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Fortælle Henrik, at du forstår, at han står i et reelt dilemma, og bede ham om at fortælle om sine tanker og følelser omkring situationen.
- b. ____ Fortælle Henrik, at der stadig er tid før høsten starter, og minde ham om de sidste par gange, hvor hans symptomer var aftaget tilstrækkeligt til, at han kunne vende tilbage til arbejdet.
- c. ____ Spørge Henrik, hvad han tænker, at han burde gøre i denne situation baseret på hans erfaringer som landmand med kroniske smerter.
- d. ____ Stille Henrik spørgsmål, der hjælper ham med at sammenstille forskellige muligheder og planer, hvis smerterne ikke aftager i tide til høsten.
- e. ____ Minde Henrik om familielandbrugsforeningen, hvis opgave bl.a. er at hjælpe landmænd i krise. Foreslå, at han kontakter dem med sit dilemma for at undersøge, om der er nogen, der er villig til at afløse ham under høsten, hvis det bliver nødvendigt.
- f. ____ Gennemgå alle de smertehåndteringsstrategier, som Henrik har afprøvet på det seneste og minde ham om, at evidensen viser, at hvis han fortsætter med håndtere sine symptomer, er det mindre sandsynligt, at han får smerter i fremtiden.

9. Bent, en 65-årig advokat, er indlagt på et rehabiliteringscenter efter en apopleksi, der har medført en let venstresidig parese og lette talevanskeligheder. Han har trænet i at bruge en rollator til at komme omkring på stuen. Han har gjort fremskridt i et lovende tempo. Mens han går med dig hen til badeværelset med dit faste greb omkring hans gang-bælte, fortæller han dig, at han ikke kan se formålet med at gå med rollatoren. Selvom han på nuværende tidspunkt ikke føler, at han vil falde, frygter han, at det vil ske en dag. Bent foretrækker at bruge en el-kørestol og har til hensigt at anvende en kørestol og ikke en rollator, når han engang bliver udskrevet. Alle test viser, at han har generhvervet tilstrækkelig balance til at begynde at lære at anvende rollatoren. Teamet mener, at det vil være bedre for ham at bruge rollatoren så tidligt som muligt i rehabiliteringsprocessen. Du sætter dig sammen med ham for at tale med ham. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Fremhæve, at Bent har gjort fremskridt i brugen af sin rollator i et meget fint tempo. Fortælle ham, at han over tid vil føle sig mere og mere tryk ved brugen af rollatoren.
- b. ____ Bede Bent om at overveje og identificere de situationer, som kan føre til fald og derefter planlægge sammen med ham, hvordan han håndterer de situationer på sikker vis.
- c. ____ Forklare i detaljer fordelene ved at bruge en rollator fremfor en el-kørestol.
- d. ____ Give udtryk for, at du gerne vil forstå Bents frygt for at falde, når han bruger rollatoren.
- e. ____ Fortælle Bent, at han har indflydelse på, hvad han vil arbejde med i ergoterapien. Respekttere Bents præference og lade ham afprøve en kørestol i den resterende del af ergoterapisessionen.
- f. ____ Fortælle Bent, at frygten for at falde er meget almindelig på dette stadie under rehabiliteringsprocessen. Foreslå, at han taler med en anden klient, som har haft en apopleksi og i øjeblikket er i gang med at lære at anvende rollatoren.

10. Du har de seneste par måneder arbejdet med Alishya, en 19-årig studerende og danser, med lavtsiddende rygmarvsskade pådraget efter en bilulykke. I øjeblikket er det uklart, i hvilken grad hun vil blive i stand til at gå og bevæge underkroppen. Hun har indtil nu været en pligttopfyldende klient, der følger alle dine anbefalinger og yder 110% i ergoterapien. En dag er hendes sædvanlige tilgang til behandlingen pludselig forandret. Hun fremstår trist og begynder at betvivle værdien af behandlingen. Hun fortæller, at hun lige har indset, at uanset hvor meget behandling hun får, vil hun aldrig være i stand til at danse igen. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Fortælle Alishya om en lokal dansegruppe, som inkluderer mennesker med funktionsnedsættelser, herunder skader af hendes type. Tilbyde at sætte hende i kontakt med en instruktør, når hun er klar til det.
- b. ____ Minde Alishya om, at hun har indflydelse på, hvad hun bruger sin træningstid på. Spørge hende, hvordan hun ønsker at bruge resten af dagens ergoterapisession.
- c. ____ Stille Alishya spørgsmål, der får hende til at reflektere over alternative måder at udtrykke sig på igennem dans, bevægelse eller andre kreative udtryksformer.
- d. ____ Fortælle Alishya, at du kan se, at hun kæmper med tanken om, at hun aldrig vil komme til at danse igen. Stoppe op og lytte til hendes bekymringer.
- e. ____ Forsøge at vende Alishyas modløshed og minde hende om hendes mål og det forventede udbytte af ergoterapien. Gennemgå planen, som har været sat i værk for at opnå disse mål og forklare, hvorfor det er meget vigtigt, at hun fortsætter med at yde sit bedste.
- f. ____ Fortælle Alishya, at selvom hun måske ikke kommer til at danse på samme måde som før, er du sikker på, at hun vil blive i stand til at danse igen i fremtiden.

11. Kristine er en 17-årig klient, der arbejder med mål relateret til ordblindhed, fedme og moderate adfærdsmæssige vanskeligheder, som skyldes en bipolar sindslidelse. Hun er en af dine klienter på et bosted. Du har næsten kendt hende i 2 år og har en tæt relation til hende. En ny medarbejder er lige blevet ansat på bostedet og har udpeget Kristine som en vanskelig beboer. Du ved, at medarbejderen har en tendens til at

være meget autoritær, og at Kristine godt kan udvise modstand, når nogen fortæller hende, hvad hun skal gøre. Inden for de 2 første uger tager en følelsesladet Kristine fat i dig og fortæller, at den nye medarbejder har været "ond" imod hende. Efter at have undersøgt det nærmere, finder du ud af, at medarbejderen for tredje gang har mindet Kristine om, at det var hendes tur til at tage opvasken. Da Kristine svarede "Jeg skal nok gøre det", svarede medarbejderen, at Kristine "muligvis vil tabe sig", hvis hun "gjorde tingene lidt hurtigere". Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Fortælle Kristine, at det i situationer som denne vil hjælpe hende, hvis hun bruger vejtrækningsøvelser, bevarer roen og ikke bliver irriteret over andres kommentarer. Så vil alle medarbejderne se, at hun er i stand til at håndtere svære og potentielt uretfærdige situationer.
- b. ____ Fortælle Kristine, at du gerne vil støtte hende i at holde et fælles møde med medarbejderen, hvor I taler med medarbejderen om kommentaren, og hvordan den har påvirket Kristine. Tilbyde, at du tager styringen og at du vil støtte Kristine i at fremføre hendes perspektiv under mødet med medarbejderen.
- c. ____ Stille Kristine vejledende spørgsmål med henblik på at analysere situationen og sammenligne forskellige måder at svare medarbejderen på i fremtiden.
- d. ____ Påpege overfor Kristine, at du tidligere har set hende løse konflikter med dig og andre medarbejdere på en konstruktiv måde. Påpege, at det er en styrke at kunne løse konflikter og at du ved, at hun har evnen til at håndtere situationen med denne medarbejder.
- e. ____ Fortælle Kristine, at du kan se, at hun er ked af det og at det giver mening, at hun har det på denne måde. Spørge hende, om hun vil fortælle mere om hendes oplevelser og/eller opfordre hende til at uddybe, hvordan hun har det.
- f. ____ Spørge Kristine, hvad hun tænker er den bedste måde at håndtere lignende situationer med denne medarbejder i fremtiden. Meddele, at du gerne vil lade hende tage styringen i forhold til beslutningen om, hvad der skal gøres.

12. På et ambulans rehabiliteringscenter møder du Ali på 2,5 år. Han er en dreng med sprog- og finmotorisk forsinkelse samt adfærdsmæssige problemer. Hans børnepsykolog har anbefalet en plan til håndtering af Alis raserianfald. Hans mor er enig i planen og tilgangen virker. I dag er det dog anderledes, når du anvender tilgangen med Ali, fordi hans mor virker nervøs og siger, at hun er utilpas. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Forklare Alis mor om evidensen bag tilgangen og give et par eksempler, der viser hende, at tilgangen ikke påfører ham nogen skade.
- b. ____ Påpege overfor Alis mor, hvor godt tilgangen har fungeret for ham, og med fortsat succes, vil der muligvis ikke være brug for tilgangen i fremtiden.
- c. ____ Fortælle Alis mor, at du godt kan forstå, at hun kan have nogle bekymringer i forhold til tilgangen. Spørge, om hun kan fortælle mere om, hvad det er, der gør hende utilpas.
- d. ____ Overveje de forskellige muligheder der er, for at håndtere hans raserianfald, sammen med Alis mor. Diskutere fordele og ulemper ved hver mulighed sammen med hende.
- e. ____ Fortælle Alis mor, at hendes reaktion er normal. Berolige Alis mor og give hende kontaktoplysninger på en forældre støttegruppe, som har erfaring med den tilgang, du anvender.

- f. ____ Inddrage Alis mor endnu mere i processen ved at spørge, om hun kan komme i tanke om, hvordan tilgangen kan modificeres, eller om der er en anden tilgang, som hun gerne vil afprøve.

13. De seneste seks måneder har du arbejdet med Elisabeth, der er en 38-årig kvinde med en høj rygmarvsskade. Kun en måned før hendes skade døde Elisabeths mor af kræft. Elisabeth har kun lidt støtte fra familien og føler sig ensom og isoleret. Du har dannet et tæt bånd til hende under ergoterapiforløbet. Din kæreste har imidlertid fået job i en anden by, og derfor skal du flytte i løbet af denne måned. Da du fortæller Elisabeth, at du skal flytte, ønsker Elisabeth dig alt det bedste, men bliver herefter indadvendt. I de følgende sessioner begynder det at påvirke hendes præstation i ergoterapien. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Fortælle Elisabeth, at du har bemærket, at hun er blevet mere indadvendt. Fortælle hende, at du har spekuleret over, om det har noget at gøre med din kommende fratræden. Spørge hende, om hun har lyst til at snakke om det.
- b. ____ Bruge tid på at fremhæve de resultater, Elisabeth allerede har opnået under terapien. Påpege de ting du værdsætter ved hende, og give hende et positivt billede af den nye terapeut, som hun skal arbejde med.
- c. ____ Sikre dig, at Elisabeth føler, at hun har kontrol over den kommende forandring ved at spørge, hvordan hun vil foretrække at bruge de resterende ergoterapisessioner sammen. Hvis det bliver nødvendigt, kan du prøve at stimulere hendes ræsonnering. Du skal være villig til at gå med på ethvert forslag.
- d. ____ Fortælle Elisabeth, at kontakt til ligestillede kan være en hjælp til at komme igennem denne overgangsfase. Foreslå hende at deltage i institutionens støttegruppe for personer med rygmarvsskade.
- e. ____ Stille Elisabeth specifikke spørgsmål, som støtter hende i, hvordan hun kan fortsætte fremgangen. Stille Elisabeth spørgsmål, der får hende til at forestille sig forskellige muligheder og udfald i fremtiden.
- f. ____ Fortælle Elisabeth, at du vil blive ked af at se, hvis din fratrædelse kommer i vejen for, hvad der er bedst for hende. Gennemgå rehabiliteringsmålene sammen med hende og gennemgå dine forventninger til, hvad hun muligvis vil være i stand til at opnå, inden du rejser.

14. Du har haft fem ergoterapisessioner sammen med Tobias, en 44-årig mand, under et specialiseret rehabiliteringsforløb. Visitationen har netop meddelt, at han kun vil få tildelt yderligere 5 ergoterapisessioner. Du er ikke enig i den vedtagne beslutning. Tobias mener, at han, på baggrund af sin funktionsevnenedsættelse, har brug for yderligere 10 ergoterapisessioner, hvilket du giver ham medhold i. Tobias prøver at tale for sin sag overfor det tværfaglige team, i håbet om at kunne forlænge varigheden af ergoterapiforløbet, dog uden succes. Tobias har ikke råd til selv at betale for de ergoterapeutiske sessioner i privat regi. Han er tydeligvis bekymret og frustreret. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Fortælle Tobias, at du forventer at indgive en klage til Styrelsen for Patientklager, og at du vil hjælpe ham med at skaffe gratis retslig bistand igennem en patientvejleder.
- b. ____ Stille Tobias spørgsmål, der støtter ham til at træffe den beslutning, som du synes er bedst for ham i den givne situation. Overvej sammen med Tobias konsekvenser af mulige løsninger i forhold til dette dilemma.
- c. ____ Give udtryk for, ved brug af dit ansigtsudtryk og toneleje, at du deler hans bekymring og frustration om situationen. Brug noget tid på at lytte til Tobias' bekymringer.
- d. ____ Forklare Tobias, at han kan bruge resten af ergoterapisesessionerne til at bygge videre på indholdet i terapien, som han kan fortsætte med at udføre derhjemme (nogle alene og andre med hjælp). Informer Tobias om, at du i den resterende del af den ergoterapeutiske indsats vil fokusere på at instruere ham og en kommende hjælper.
- e. ____ Bede Tobias om at reflektere over, hvad den bedste fremgangsmåde kunne være og støtte ham i at definere et par mål med forventning om tidlig udskrivelse.
- f. ____ Minde Tobias om hans styrker. Give udtryk for, at han kan fortsætte sin fremgang selvom situationen ikke er optimal.

15. Anette er en 26-årig socialrådgiver, som for nylig har fået amputeret sit ben på grund af kræft. Hun fortæller, at hun er bekymret for, hvordan hendes klienter og kollegaer vil reagere på, at hun vender tilbage til arbejde. Indtil videre har Anette ikke tilladt besøg fra andre end den nærmeste familie, da hun er bange for, hvordan de vil reagere på hendes fysiske udseende. Du foreslår en gradueret tilgang til at eksponere hende overfor andres reaktioner, hvor du ledsager hende, når hun færdes ude i samfundet. Anette betror dig, at hun frygter denne oplevelse og ikke ønsker at se sympati eller afsky i folks ansigter. Hun vil gerne vende tilbage til arbejde, men bekymringerne begrænser hende. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Foreslå Anette at overveje, hvilke strategier hun kan bruge til at overvinde frygten for andres reaktioner på hendes fysiske udseende. Samarbejde med hende omkring brugen af disse strategier, når hun færdes ude i offentligheden.
- b. ____ Informer Anette om Amputationsforeningen. Fortælle hende, at denne gruppe finder, at hvis andre har problemer med deres udseende, så er det de andre, der har et problem.
- c. ____ Forklare Anette baggrunden for din tilgang. Minde hende om processen og de handlinger hun er nødt til at foretage for at opnå det ønskede resultat. Anbefale hende at give det en chance, før hun giver op.
- d. ____ Fremhæve Anettes styrker i forhold til håndtering af amputeringen. Fortælle hende, at du er sikker på, at hvis hun kan møde folk på hospitalet, så kan hun også møde folk i offentligheden/andre kontekster.
- e. ____ Spørge Anette, hvad hun tænker og føler, når hun møder en anden fagprofessionel med en funktionsevnenedsættelse. Stille hende andre spørgsmål, der får hende til at se, at alle mennesker vil have forskellige reaktioner på hendes udseende, og at ikke alle vil være negative.
- f. ____ Fortsæt med at lytte til Anette og stil hende supplerende spørgsmål, der hjælper dig til bedre at forstå hendes perspektiv.

16. Du har de sidste par år været tilknyttet en skole, hvor du har arbejdet med Benjamin. Han er en 6-årig dreng. Benjamin har motoriske forsinkelser og en mild grad af opmærksomhedsproblemer, som du arbejder med i klassen. Problemerne skyldes symptomer efter en hjerneskade. Efter ulykken præsterede han under det forventede klasse-svarende niveau, men har nu gjort væsentlige fremskridt på alle områder. Han præsterer nu svarende til sit klassestrin. Benjamins forældre har fulgt alle behandlingsanbefalinger og har argumenteret for at få så meget ergoterapi som muligt. Da du informerer dem om hans fremskridt og din anbefaling om at afslutte terapien bliver de urolige og irriterede på dig, trods dit gode forhold til dem. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Bede Benjamins forældre om at komme med forslag til supplerende mål og vær villig til at fortsætte den ergoterapeutiske indsats, hvis de kan påvise, at han stadigvæk har brug for det.
- b. ____ Stille spørgsmål til Benjamins forældre, så du får en bedre forståelse for deres bekymringer om at stoppe sønnens terapi. Opsummér din forståelse af deres perspektiv.
- c. ____ Fortælle Benjamins forældre, at deres bekymringer er almindelige på dette stadie. Få dem i kontakt med andre forældre, som allerede har været igennem denne forandring.
- d. ____ Forklare Benjamins forældre, hvordan systemet fungerer i forhold til at få bevilget terapi i et skole regi. Forklare dem, hvordan Benjamins præstationer understøtter, at han ikke længere har brug for terapi.
- e. ____ Fremhæve de fremskridt, som Benjamin har opnået siden skaden. Udtrykke, at du er sikker på, at han vil fortsætte fremgangen, selvom han ikke får mere terapi.
- f. ____ Udarbejde en liste sammen med Benjamins forældre og analysere de positive og negative konsekvenser, det kan have, hvis terapien afsluttes.

17. Lisbeth er en 54-årig kvinde med lymfødem, der er i gang med at lære energibesparende principper og smertehåndteringsstrategier. Hendes humør synes at skifte betydeligt fra dag til dag, fra taknemmelighed til kritik overfor din tilgang. Lisbeths adfærd ser ud til at hænge sammen med omfanget af hendes fysiske symptomer og mobilitetsvanskeligheder den pågældende dag. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Lytte til Lisbeths bekymringer omkring din tilgang, og stille spørgsmål, så du bedre kan forstå hendes perspektiv.
- b. ____ Stille Lisbeth spørgsmål, der hjælper hende til at se sammenhængen mellem hendes symptomer og adfærd. Opfordre Lisbeth til at deltage i at score graden af hendes symptomer inden og efter hver ergoterapisession. Bede hende om at sammenligne scoringerne med, hvad hun synes om din tilgang under eller efter hver ergoterapisession.
- c. ____ Forklare Lisbeth, hvordan øget smerte og træthed kan influere på en persons overordnede opfattelse af terapien. Præsenter hende for forskning, der viser en sammenhæng mellem disse typer af symptomer og humør
- d. ____ Bede Lisbeth sætte et mål for, hvordan hun fortsat vil kunne få udbytte af terapien på de dage, hvor hun oplever problemer. Være indstillet på at skifte fokus i terapien for at adressere Lisbeths mål.
- e. ____ Sætte fokus på at rose Lisbeth for den indsats, som hun gør i ergoterapien, selv på de dårlige dage.

- f. ____ Anbefale Lisbeth, at hun bliver medlem af en støttegruppe for kræftoverlevende, hvor gruppe-medlemmerne kan bidrage med gensidig forståelse.

18. Sayid er en 34-årig mand med en håndskade, som du har set de sidste to måneder. Til en ergoterapisession nævner Sayid, at han ikke synes, at han har opnået den bevægelse i hånden, som han havde forventet. Han fortæller, at han har lavet alle de anbefalede træningsøvelser derhjemme. Han tilføjer, at du ved første ergoterapisession fortalte ham, at han ville opnå mere bevægelse, hvis han dagligt udførte de anbefalede øvelser. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Forklare Sayid, at der er en vis andel, der fortsat vil have begrænsninger efter to måneder, selvom de har fulgt samtlige anbefalinger derhjemme.
- b. ____ Fortælle Sayid, at det er forståeligt, at han er frustreret over, at fremgangen ikke har levet op til hans forventninger. Bede ham forklare mere om hans forventninger og frustrationer på nuværende tidspunkt.
- c. ____ Meddele Sayid, at hans skade stadig er forholdsvis ny og påpege de fremskridt, han allerede har opnået. Fortælle ham, at du ikke kan give nogle løfter om, at han vil komme sig helt, men at du er optimistisk i forhold til, at han med tiden vil få endnu mere bevægelighed.
- d. ____ Give udtryk for, at de fleste personer har disse følelser på dette tidspunkt af forløbet. Hjælpe ham med at få adgang til de ressourcer eller tilpasninger, som han i mellemtiden vil kunne få brug for.
- e. ____ Opfordre Sayid til at give dig feedback på, hvad han føler, at der mangler i terapien. Være klar til at rumme hans bekymringer, hvis disse er rimelige.
- f. ____ Udarbejde en tidsplan med Sayid, og bede ham angive hans forventede resultater ud for hver dato. Sammenligne Sayids tidsplan med en typisk tidsplan for hans skade og den gennemsnitlige tid det typisk tager at opnå rehabiliteringsmål.

19. Mathias er en 29-årig krigsveteran med en hjerneskade og posttraumatisk stresssyndrom. Han kan fremstå ængstelig og verbal aggressiv, når han føler, at han eller andre bliver uretfærdigt behandlet. Siden skaden er han blevet meget sensitiv overfor stress og sensoriske stimuli. Selvom han har opnået forbedring under terapien, oplever han stadig stærke følelser, når han oplever spændinger eller konflikter mellem andre. Mathias virker chokeret og nervøs, da han ankommer til ergoterapisessionen. Han fortæller dig, at han har overværet en vred klient i venteværelset hos lægen, som beskyldte sekretæren for forkert fakturering. Han fortæller dig, at manden behandlende sekretæren dårligt, idet han hævede stemmen overfor hende og smækkede med døren. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Spørge Mathias, om han tror, at der var en risiko for, at manden ville skade nogen. Fortsætte med at stille spørgsmål, der får ham til at indse, at vrede nødvendigvis ikke medfører risiko for, at nogen kommer til skade.
- b. ____ Fortælle Mathias, at du kan se, at hændelsen kan have været chokerende at overvære, og bede ham fortælle mere om, hvordan han har det.

- c. ____ Fortælle Mathias, at det er normalt for mange krigsveteraner, at de føler sig truede, når de oplever en verbal konflikt. Nævne, at der findes en gruppe af krigsveteraner, der mødes for at diskutere håndteringen af sådanne situationer.
- d. ____ Spørge Mathias, hvad han tænker, at han har brug for at gøre, når han bliver påvirket af konflikter. Være villig til at inkludere disse forslag så meget som muligt.
- e. ____ Bruge hændelsen som en læringssituation og forklare Mathias, at en del af hans reaktion kan skyldes, at han hurtigere bliver stresset og er mere sensitiv overfor eksterne stimuli efter at have været i krig.
- f. ____ Påpege, at Mathias formåede at bevare roen under hændelsen. Minde ham om, hvor langt han er kommet i forhold til håndteringen af sine følelser siden første ergoterapisesession.

20. Emma er en 10-årig pige, der modtager terapi i skolen grundet indlæringsvanskeligheder som følge af ADHD. Når en opgave bliver en anelse mere udfordrende, har du bemærket, at Emma straks reagerer ved at sige, at hun ikke forstår det. Du ved, at Emma kan løse de mere komplicerede opgaver, men hun giver op, før hun har forsøgt. Ved næste ergoterapisesession præsenterer du Emma for en mere kompliceret opgave, men Emma påstår, at hun ikke forstår den. Hvordan vil du have det bedst med at agere i denne situation?

- a. ____ Give Emma klare anvisninger, gentagelser og tid, når du præsenterer nye og mere udfordrende opgaver, både under terapien og i klasseundervisningen.
- b. ____ Fortælle Emma, at det er normalt at sige, at man ikke kan finde ud af noget, når man føler sig udfordret. Fortælle Emma, at du sammen med læreren vil lægge en plan, som omfatter ekstra tid og lektiehjælp i de uger, hvor hendes opgaver bliver mere udfordrende.
- c. ____ Minde Emma om en gang, hvor hun lærte noget nyt. Bede hende om at give det et forsøg, og fortælle hende, at du ved, at hun kan klare det.
- d. ____ Spørge Emma, hvad det er ved opgaven, der får hende til at tænke, at hun ikke kan klare det. Stille spørgsmål, der får hende til at reflektere over hendes færdigheder i forhold til at færdiggøre opgaven.
- e. ____ Opfordre Emma til at fortælle dig, hvad hun tro der vil hjælpe hende næste gang, hun får en ny opgave.
- f. ____ Fortælle Emma, at du ved, at det er svært for hende at prøve nye ting. Stille spørgsmål om, hvorfor hun har tendens til at give op, før hun har forsøgt.

* Marc Sampedro Pilegaard , Thivya Sithamparanathan , Kristina Tomra Nielsen , Renee Taylor & Eva Ejlersen Waehrens (2020): Danish translation, cultural adaptation and initial validation of the Self-Assessment of modes questionnaire (D-SAMQ), Scandinavian Journal of Occupational Therapy, DOI: 10.1080/11038128.2020.1817543